

LANDGOED ORANJEWOUD

WIETEKE IN GESPREK MET MR. TJALLING VAN EYSINGA EN ANNEKE VAN EYSINGA-DOBBELMANN DE BRUIJN

TRAP IN HET LANDHUIS

WAT KUNNEN WE LEREN VAN DE FRIESE ADEL?

Jut & Jul op de thee bij de Van Eysinga's

Jut & Jul bezoeken als blogger en fotograaf gouden plekken in Heerenveen en omgeving. Het duo bestaat Wieteke Zwama, parttime projectsecretaresse, freetime blogger en fulltime mom én Suzanne de Vries-Niemarkt, moeder, van origine Meppelaar, fotografe en dochter van wijlen beeldend kunstenaar Charles Henri. Beiden wonen in Heerenveen.

© jutenjul85

Als ik aan jou vraag: "Vertel eens, wat weet jij nu eigenlijk van de Friese adel?" Wat zeg jij dan? Ik vroeg het de afgelopen tijd met enige regelmaat aan millennials om me heen; de groep mensen die ik veelal spreek en waar ikzelf met mijn 35 levensjaren ook onder val. En ik kan je vertellen, wij millennials weten nagenoeg niks, noppes, nada van de adel.

Vinger uit de pap

Dat wij maar weinig weten te melden over de adel is niet zo gek. Vandaag de dag hebben zij niet meer die allesoverheersende vinger in de pap in het openbaar bestuur, het leger en de rechtspraak. De adel is in de afgelopen tweeënhalf eeuw vrijwel al haar privileges en macht kwijtgeraakt.

Heimwee naar oude aristocratie

Dat je afkomst je zou verzekeren van een 'seat on the table', is nu niet meer voor te stellen. Dat enkel je afkomst garantie biedt op status en een machtspositie; ondenkbaar. In de tijd dat de adel hoogtij vierde was er sprake van een vergaande standenmaatschappij en die is

met veel pijn en moeite afgeschaft. Toch lijkt de aantrekkingskracht van het adellijk leven weer op te bloeien en kijken we met nieuwsgierigheid naar series als Downton Abbey en The Crown.

Huize Boschoord

Voor dit artikel doken we in de wereld van de Friese adel en zo kwam het dat we op een zonnige dag op de thee gingen bij de goedlachse jonkheer mr. Tjalling van Eysinga en zijn gastvrije vrouw Anneke Van Eysinga - Dobbelsmann de Bruijn. Jonkheer Van Eysinga is jurist, rentmeester en beheert verschillende landgoederen. We ontmoetten elkaar in Huize Boschoord te Sint Nicolaasga. Dit monumentale pand was ooit Eysinga's ouderlijk huis, maar afgelopen jaar hebben de jonkheer en zijn vrouw dit laten omtoveren tot een luxe bed & breakfast. Het lijkt bij binnenkomst of we teruggaan in de tijd, de kamers ademen nog steeds de sfeer van vroeger.

Het grote wegkruipen

Het is buitengewoon interessant om dit echtpaar te horen vertellen over hoe zij de veranderingen de laatste 50 jaar hebben

ondergaan. In hun jeugd was het namelijk absoluut niet wenselijk om van adel te zijn. Yme Kuiper, historicus en antropoloog, noemde deze periode al eens 'het grote wegkruipen'. Standsverschil was hopeloos ouderwets en in de moderne democratie mocht aangeboren onderscheid geen rol meer spelen. Van Eysinga zegt: "Je geneerde je vroeger dood als je er voor uit kwam". Na de jaren 80 leek er weer een kanteling plaats te vinden, het predicaat werd populairder.

Gewone mensen

De Van Eysinga's zijn blij dat het tegenwoordig niet meer zo is dat je afkomst garant staat

voor status en macht. Zij onderschrijven zelfs dat de verdienste die je 160 jaar geleden kende, slechts om waar je wiegje stond, best wel gênant was. "Het is dan ook moeilijk...", zo zegt Anneke Van Eysinga, "...om met trots te vertellen uit wat voor je familie je komt. Omdat je daardoor heel snel het gevoel hebt dat je bijzonder bent. En dat is niet wat je wilt, wij zijn gewoon allemaal mensen".

Groter dan het individu

Maar wat zij beide onderschrijven is de verantwoordelijkheid die zij voelen; de verantwoordelijkheid om in stand te houden wat er is. Om je geboortegrond over te dragen aan toekomstige generaties. Zij voelen een belangrijke taak voor zichzelf weggelegd. Zo hebben zij groot respect voor de spullen van hun voorouders. En dat is wat stevast naar voren komt nu ik mij heb verdiept in de wereld van de adel: zij staan voor dat wat groter is dan het individu.

Verantwoordelijkheid voor de gemeenschap

Mensen met een adellijke komaf hebben een van nature, door tradities ingebouwd kompas wat hen een duidelijk doel geeft.

MEER ADELRIJKE TIPS

Meer weten over de overgebleven adel in Het Andere Friesland? Kijk op www.zuidoostfriesland.nl/adel of scan de QR code:

nationaal vlechtmuseum noordwolde

Het museum vertelt de geschiedenis van de Rietvlechtschool en de rotanindustrie in Noordwolde, en laat op een interactieve en kindvriendelijke manier zien dat er ook nu nog op de hele wereld wordt gevlochten.

Het museum organiseert cursussen en activiteiten
Voor groepen zijn er rondleidingen en arrangementen

Doe mee met
de speurtocht!

www.vlechtmuseum.nl

Mandehof 7, 8391 BG Noordwolde, 0561 43 18 85

Het Nationaal Vlechtmuseum
heeft aandacht voor ambacht
en zoekt naar design

Open: dinsdag tot en met zaterdag van 10.30 tot 17.00 uur

Noordwolde Vlechtschool van Nederland

“VRIENDELIJKHEID KOST JE NIETS, MAAR HET LEVERT JE MEDEMENS HEEL WAT OP!”

Iets wat in deze tijd, die van het individualisme, nogal eens ontbreekt. Het is vandaag de dag meer 'ieder voor zich'. Van adel zijn betekende toen en nu nog steeds; je realiseren dat je onderdeel uitmaakt van een traditie van behouden en een verantwoordelijkheid voor de gemeenschap waar je woont. De Van Eysinga's lopen niet te koop met hun bezit. Natuurlijk hebben ze bezittingen, maar hier zijn ze slechts dankbaar voor. Het belangrijkste vinden zij: een voorbeeld zijn, rekening houden met je medemens, oprechte vriendelijkheid, dat je jezelf niet belangrijker vindt dan je buurman. Iets wat wij kunnen leren van de adel!

Goed bewaarde historie

Eén bijzonder kenmerk blijft voor de adel onveranderd, namelijk

dat hun familiegeschiedenis goed gedocumenteerd is. Een burgermeisje als ikzelf komt qua stamboom niet veel verder dan het benoemen van de grootouders. Eigenlijk is dat ontzettend jammer, want die onwetendheid maakt dat je je minder verbonden voelt met je roots.

Verbondenheid met je roots

Mijn persoonlijke voornemen is dan ook om mij meer te verdiepen in mijn afkomst. Oude tijden zijn wellicht voorgoed voorbij, maar er is één troost; de adel bestaat nog steeds en er zijn genoeg plekken met een adellijke historie bewaard gebleven voor onze generatie én toekomstige generaties om van te genieten.

WIETEKE MET MR. TJALLING VAN EYSINGA EN ANNEKE VAN EYSINGA-DOBBELMANN DE BRUIJN

OP PAD LANGS DE STAMBOMEN

Een paar adellijke plekken die je vandaag de dag nog kunt bezoeken in Zuidoost Friesland.

TROPISCHE KAS

In de overtuin van het Lycklamahûs legde jonkheer Jan Anne Lycklama à Nijeholt vanaf 1835 een heus kassencomplex aan. Je kunt de indrukwekkende plantencollectie in de historische kassen komen bekijken en naderhand misschien wel weer een kopje thee met zelfgebakken taart nuttigen.

Adres: tegenover Hoofdstraat 80 - Beetsterzwaag

SLOTPLAATS

Landgoed de Slotplaats werd in 1668 aangelegd door de familie Aylva. Je kunt er langs een slotgracht en statige beukenlanen wandelen. Die beuken zijn wel 250 jaar oud, bovendien de dikste van Friesland. Na een mooie wandeling kun je genieten van een adellijke afternoon tea in de Slotplaats.

Adres: Foarwurkerwei 3 - Bakkeveen

PARK HUIZE OLTERTERP

Al in de 19e eeuw was het schilderachtige Olterterp een toeristische trekpleister onder de rijk en famous. Maar nog steeds is het prachtig: wandel 3,5 kilometer over het slingerende zandpad langs de vijver, de oude beuken en het landhuis. Het landhuis is de vervanger van het oorspronkelijke slot uit 1793. Eigendom van de familie Van Boelens, die het gebruikten als zomerverblijf.

Adres: Van Harinxmaweg 17 - Olterterp

LANDGOED ORANJEWOOD

Het dorp Oranjewoud dankt z'n naam aan de Oranje Nassaus die zich hier vanaf 1664 vestigden. Al heeft het koninklijk huis hier nu geen bezit meer, er zijn nog verschillende landhuizen die herinneren aan de invloed van de adel. Eén daarvan is landgoed Oranjewoud, nu in gebruik als vergaderlocatie.

Adres: Lindelaan 1 - Oranjewoud

KAPEL TINCO LYCKLAMA À NIJEHOLT

Op het kerkhof van Wolvega vind je de kapel van jonkheer Tinco Lycklama à Nijeholt en zijn vrouw. Het is een replica van een houten versie die hij op de wereldtentoonstelling in 1878 in Parijs kocht. Deze jonkheer was een echte avonturier. Hij trok te voet en te paard door o.a. het Midden-Oosten.

Adres: Lycklamaweg 6 - Wolvega